

ALBINA

REVISTA SĂPTĂMÎNALĂ A AȘEZĂMINTELOR CULTURALE

NUMĂRUL 46 (1142) ♦ ANUL 73 ♦ SERIA II ♦ JOI 13 XI 1969 ♦ 8 pag. 25 bani

SUCEAVA

Zid străbun, cetate glorioasă,
Te-ai trezit din secolarul somn
Si renasti din întunec scosă
Mîndră vatră a lui Ștefan Domn.

Strălucești acum în noua țară,
Ca o nestemată strălucești;
Brațe tari și inimi te-nălțară
Mărturie laptei românești.

Ești podoaba biruinței noastre,
Întrupezi prezent și viitor,
Sub lumina slăvilor albastre
Fală ești întregului popor.

Pe bătrîna-ți vatră legendară
Visurile noastre-au înflorit
Și slăvim a țării primăvară
Și al vieții glorios Partid.

de VLAICU BĂRNA

Soare de toamnă

Foto: GH. VINȚILA

**Din
cuprins:**

Traverse peste timp

(pag. a 3-a)

Concursul „Cele mai frumoase legende“

(Din acest număr începem publicarea lucrărilor premiate).

Amintiri despre Ion Minulescu

(pag. 4-5)

TOT PE DRUM, PE DRUM DE FIER

de ION BĂNUȚA

*În glasul roților de tren...
e o șoptă de suspine.*

Din Gara de Nord, ori din Giurgiu, din Suceava Țării de Sus, ori din Timișoara cîmpiei bănățene fertile foarte, sau din Baia-Mare plină de Maramureș, ori din nu știu care o altă gară de din graiul României socialiste se pierde cineva în extaz, ori în nimic, fluturînd o batistă în niște puncte cardinale. Batistele acestea pot fi în fond un fel de steaguri multicolore posesoare de suflete și. — În această sfințită ipostază — ale unor dorinți, patimi, dulci încremeniri, ori cine știe ce gravă și mucedă indiferență. În aceste semne, într-o despărțire, află ori nu, sînt lacrimi de bucurie frumoasă, ori de jale nostalgică dintr-o frunză de toamnă și de vînt, ori din cine știe ce altceva.

Cu trenul personal, accelerat, rapid, și de ce nu, uneori, cu mărfașul sau mocănița, se pare că fiecare om a călătorit, ori și-a dorit să meargă, aproximativ repede, spre a se pierde undeva, poate în neant chiar, dar mai ales de a veni de undeva... Eu, poate că numai dintr-o fantezie, nu știu precis cîte gări sînt, cîte locomotive cu aburi, de ale lui George Stephenson desigur (1781—1848), cîte faimoase locomotive Diesel și electrice sînt, nici cît drum de fier se află în România și nici cîți cetățeni flutură, au ba, niște batiste în permanentele plecări și veniri. Însă acum, îmi place ori nu, sînt bîntuit de alte gînduri, de alte imagini, de un fel de o altă poezie, de poezia aceluia de demult drum de fier aruncat, ca o nouă arcadă în imperiul progresului românesc de la București-Filaret la Giurgiu. Departamentul Căilor Ferate, cîstînd începutu-

Cronica unui greier

rile, ne-a dus pentru o clipă într-o aproape legendă în 1869, cînd un prim tren plecînd din gara București-Filaret remorcat de locomotiva „Mihai Bravuț” și-a început drumul ei romantic și temerar spre Giurgiu unde, fără doar și poate, chiar, dacă „lătrau ciinii”, o făceau, vai, de astă-dată, fără succes, chit că împotriva acestui tren au fost mulți, și ciudaț, chiar D. Bolintineanu... Dar, unde nu-s greșeli, spălate în acest caz, de un Alecsandri, ori de un Nicolae Golescu care, — așa precum fost-au ei Goleștii — tot la binele țării visînd, umblind prin misterul progresului, ne aduce la cunoștință el, Nicolae Golescu, că, în țările Apusului sînt căruțe care: — „nu se trag de cai, sau de alte dobitoace, ci numai de puterea unor aburi de apă ce fierbe într-un cazan”. De atunci au fiert în cazanul aceluia permanent al progresului un Saligny, și încă o mie de cunoscuți și de necunoscuți, încercîndu-și mintea și sufletul spre a face din Căile ferate române o nouă treaptă spre revoluția și civilizația românească.

În glasul primelor roți de tren ce s-au învîrtit vertiginos atunci, un pic caraghioase azi, au ondrănit în felul lor acei călători, domni și domnițe, cu ifose ori fără, Domnul Goe al lui Nenea Iancu plimbîndu-se ceva mai tîrziu cu drăcovenia asta — general, popl, negustori, și, așa cam prin clasa a III-a, un fel de țărani, ale căror coșuri miroseau pe atunci un pic a chiaburie. Ei! Dar cum fuge vremea! Nici nu-ți vine să crezi că timpul și-a devorat un secol de împliniri și de nebulie.

Noiembrie 1969. Glorioasa locomotivă din acel 1869, frumoasă încă, aproape cochetă, ca toate femeile, nici nu vrea să-și arate vîrsta, chit că la hopuri, vorba vine, gifile, și o scoate din această sublimă încurcătură numai sora ei bună, săritoare la nevoie, pecețe a timpului meu, Dieseloaica.

O! Nici n-am observat cum, acum, flutură o năframă de nailon din inuși sufletul secolului XX. El, dar și noi ne-am schimbat într-un fel. Locomotivele istoriei au străbătut timpul și neantul. Azi începem să ne dăm, slavă omului, întîlniri în Lună, în Venus, în... Numai batistele, da batistele rămîn mereu aceleași: dintr-un sărut, dintr-o lacrimă de bucurie frumoasă, dintr-o jale nostalgică, dintr-o frunză de toamnă și de vînt, ori din cine știe ce altceva...

În prag de iarnă

Frumoasa și însorită toamnă din acest an a prelungit pe plajurile bistrifene sezonul acțiunilor cultural-artistice de mare amploare în aer liber, dar n-a putut da uitării că se apropie iarna, anotimpul când instituțiile culturale sînt chemate să asigure o bogată și variată activitate în rîndurile sătenilor.

Pregătirile de iarnă au început în județul Bistrița-Năsăud în timpul cînd în multe locuri se mai desfășurau acțiuni, serbări sau confruntări artistice pe scenele din aer liber.

Pe la mijlocul lui octombrie, în apropierea pădurilor de lingă Bistrița-Birgăului, o frumoasă manifestare pentru forestieri intitulată sugestiv Popasul țapinarilor, încheia șirul acțiunilor de acest fel. Atunci în județ erau deja în curs de realizare măsuri privind activitatea culturală din lunile de iarnă.

Plenara Comitetului județean pentru cultură și artă, (ca și constituirea cu directorii de cămine culturale și bibliotecarii sătești), convocată pentru zilele de 8-9 noiembrie, a pus în centrul dezbaterilor o problemă deosebit de importantă și actuală: îmbunătățirea propagandei științifice la sate. Măsurile luate în această privință vizează modernizarea și intensificarea răspîndirii științei, apropierea ei tot mai mult de cerințele și exigențele crescute ale satului contemporan. În această iarnă, la manifestările cu caracter științific se vor folosi pe o scară mai largă mijloacele audio-vizuale, (magnetofonul, filmele științifice, aparatele de laborator etc.), se vor extinde, de asemenea, experiențele și consultațiile științifice. Se urmărește, totodată, antrenarea mai activă a colectivelor de conferențieri, a brigăzilor științifice de la comuna, a intelectualilor din orașele județului, în organizarea unor manifestări interesante și atrăgătoare.

În această perioadă, pe lingă acțiunile pe plan republican ca: Bienala de teatru I. L. Caragiale, Festivalul filmului și Luna cărții la sate, vor avea loc în județul Bistrița-Năsăud și manifestări inițiate fie pe baza unor vechi tradiții locale, fie în urma unor studii sau anchete.

Așa, bunăoară, în luna decembrie se va desfășura la Năsăud o reuniune corală intitulată Doina Someșului. Intilnirea, la care vor participa circa 20 de coruri din județ, reînnoiește o tradiție veche de peste nouă decenii, tradiție care datează încă de pe vremea cînd compozitorul Iacob Mureșanu înființase și condusese Reuniunea de cîntări și muzică din Năsăud. Această manifestare a formațiilor corale (fiecare formație va prezenta trei cîntece) va prilejui un rodnic schimb de experiență, va contribui la dezvoltarea mișcării corale din acest finit cu o veche tradiție muzicală.

O inițiativă deosebit de valoroasă ni se pare organizarea și în această iarnă a Simpozionului etnografic și de folclor. Un aspect deosebit de important și semnificativ al acestei manifestări științifice este faptul că, în cadrul ei, alături de specialiști de prestigiu și cercetători științifici, vor susține comunicări și o seamă de învățători și profesori de la sate, cercetători pasionați ai etnografiei și folclorului din așezările lor. Așa bunăoară la primul simpozion ținut la Bistrița printre cei care au prezentat comunicări au fost: învățătorul Simion Tomuța din Lunca Ilvei (Obiceiuri la căsătorie și nuntă în Lunca Ilvei), Leontin Silvestru Mureșan, directorul

căminului cultural din Rodna (Ceremonii în legătură cu muncile agricole la Rodna), învățătorul Petru Sovagău Reteag (Cercetarea portului popular în satul Reteag), precum și profesorii Vasile Petri din Rodna, Olimpiu Feldrihan din Teaca, Iacob Rusu din comuna Nepos și alții.

Menționăm, de asemenea, faptul că mulți dintre ei au vorbit despre cercetările lor și la căminele culturale contribuind astfel la o mai bună cunoaștere a acestor așezări de către locuitorii ei.

Acțiunile amintite precum și cele care vizează alte compartimente ale activității culturale cum sînt măsurile întreprinse pentru o mai bună organizare a muzeelor sătești și deschiderea de noi asemenea așezăminte, constituirea unui colectiv metodic și de îndrumare a bibliotecilor comunale (din el fac parte directorii bibliotecilor din Bistrița, Năsăud și Beclean precum și alți specialiști) pentru îmbunătățirea muncii cu carte, a activității artistice ș. a., anunță o iarnă culturală intensă și bogată în satele județului.

I. RADU

Fete din Salva

— Știm că în timpul iernii, legăturile dintre reședința județului Tulcea și așezările din Delta sînt deosebit de grele. Vă rugăm să ne spuneți ce măsuri ați luat pentru ca activitatea culturală să nu sufere în perioada de iarnă?

— Într-adevăr, în lunile de toamnă, cînd plouă mult în Delta, sau iarna, cînd pe Dunăre curg stoluri și circulația bastimentelor devine impracticabilă, aceste așezări pot fi vizitate cu greu, iar altele rămîn aproape complet izolate. De aceea, au fost luate măsuri încă din vară, pentru ca baza materială să fie asigurată, iar îndrumarea metodică să nu sufere.

Aci am trimis mai din vreme materialele solicitate pentru organizarea conferințelor pe baza tematicilor alcătuite de ei. Au fost asigurate colectivele care vor ține conferințele programate.

— Ați controlat cum anume au fost duse la îndeplinire măsurile luate de dv.?

— Aproape peste tot lucrurile merg bine. Am găsit deficiențe în satul Mila 23, unde Comitetul executiv al comunei Crișan, deși a primit materialele necesare din timp, pînă la 1 noiembrie încă nu reparase căminul cultural. Am trimis un om de la județ ca să impulsioneze lucrarea.

— Mă iertați că vă intrerup. Știind că nu pot fi controlați, directorii de cămine, biblio-

UN SFERT DE ORĂ

cu MARCEL SARACU
președinte al Comitetului județean pentru cultură și artă,
Tulcea

tecarilor și ceilalți activiști culturali, nu se vor delăsa în muncă?

— Din partea aceasta nu-i nici o primejdie. În primul rînd, nu s complet necontrolați. Canalul Sulina, de pildă, nu este impracticabil decît o foarte scurtă perioadă a anului și datorită acestui fapt putem să vizităm toate satele așezate pe marginea lui. În zilele cînd nu se poate ajunge acolo, avem cadre locale bine calificate, care fac oficiul de îndrumare și control. Astfel, casa de cultură din Sulina este și un centru metodic al activității din Delta. Are la dispoziție o șalupă cu ajutorul căreia brigăzile științifice de acolo și formațiile artistice se deplasează destul de des în satele Deltei. Iarna, cînd îngheață apele, tot Casa de cultură Sulina menține legătura cu satele din jur.

Avem cadre bune, oameni pasionați ai muncii culturale și în alte părți ale Deltei. La Chilia, tov. inginer Ionescu, directorul I.A.S. Chilia, dă un sprijin substanțial activității culturale, organizînd și ținînd conferințe în fața țărănilor

de aci. De altfel, el este originar din Delta. Tatăl său, învățător și director al școlii generale din comună, este și un vechi activist cultural.

Satul Caraoman, în perioada de iarnă rămîne aproape complet izolat. Căminul de aci se numără însă printre cele mai bune din județ, întrecîndu-le cu mult pe altele din satele de șes. La Caraoman funcționează, printre altele, și o orchestră de muzicuțe formată din tineri talentați. Anul trecut, în plină iarnă, acești tineri au mers pe jos prin zăpadă, au înfruntat urgia viscolului și au ajuns, cu o barcă, la Tulcea, luînd parte la faza județeană a festivalului de folclor. Au venit la festival în condiții grele și au luat premiu. Cu asemenea oameni sperăm că și în anul acesta activitatea culturală se va desfășura în condiții bune, a încheiat președintele comitetului județean de cultură și artă.

Am văzut și eu citeva cămine din Delta și sînt sigur că nu se îngheață.

ȘERBAN
NEDELCU

Am vrut să mă prefac că uit meciul de duminică și să dedic această rubrică de sport unei alte teme. Dar, punîndu-l pe hîrtie, condeiul se opritește și nu vrea să scrie despre altceva.

Așadar mai sînt trei zile. Numai trei zile și vom ști. Pentru că asta ne va ușura în sfîrșit duminică după prînz. Desigur vrem să vedem un joc frumos; desigur vrem să cîștige ai noștri; desigur știm că avem prima șansă; bineînțeles sîntem convinși că vom cîștiga, dar vrem să știm.

Pentru noi ar fi fost mai avantajos dacă elvețienii ar fi învins la Salonic. Atunci — indiferent de rezultatele fotbalistilor din țara cantoane-

lor — noi am fi întîlnit o formație elenă fără ambiții de calificare, resemnată. Dar să vedem ce atuuiri are fiecare echipă.

Noi: Un punct avans în clasament (și ne place să credem că e chiar cel cucerit la Atena) ceea ce face să ne fie suficient un meci egal pentru calificare (or, dacă și la Atena am fost egali, la București...). Terenul și publicul propriu e îndeobște decisiv la astfel de confruntări. Faptul că avem în sfîrșit o echipă și nu doar unele individualități de talent. Tradiția reflectată în palmaresul întîlnirilor româno-elene care ne e net favorabil. Da, nu zîmbiți, și tradiția poate constitui un atu pe tărîm spor-

VREM
NUMAI
SĂ
ȘTIM!

tiv, atunci cînd se transformă în avantaj psihologic.

Ei: Cîțiva jucători de mare clasă mai ales în atac (i-am numit pe Domazos, Sideris, Papaioanu). Cel 4-5000 de spectatori greci care vor fi în tribune ca o vie dezmințire a celor scrise de presa greacă. Rotunjimea mingei de fotbal. Cel mai important atu al grecilor nu este însă nici sejurul de pregătire în Elveția, nici apa și mîncarea pe care și-o aduc cu ei de la Atena și nici miile de dolari promise de dl. Onassis ci, în mod paradoxal, depinde de noi. El ar putea fi tracul, psihologia cu care echipele românești abordau meciurile decisive (vezi finala la Festivalul din 1953, meciul cu

R.D.G. din preliminariile olimpice ș.a.m.d.). Comportarea noii noastre naționale ne face însă să spunem că hiba asta e de domeniul trecutului.

Așadar au mai rămas doar trei zile și vom ști. Pentru duminică 16 noiembrie calea de mijloc a barajului nu mai există, a fost spulberată de jocul rezultatelor anterioare. Va fi sau albă, sau neagră. Ori învingem noi, ori pierd ei! Deci vom ști, și ne vom liniști.

Și apoi vom începe iar să ne frămîntăm. Se apropie tragerea la sorți a grupelor de la Mexic. Și iar vom calcula. Dacă picăm în primul meci cu... Și iar vom vrea să știm!

VL. P.

TRAVERSE PESTE TIMP

de BARUȚU T. ARGHEZI

ACUM 100 DE ANI, LA 31 OCTOMBRIE 1869, PORNEA DIN PRIMA GARĂ BUCUREȘTEANĂ FILARET ÎNȚIUL TREN PE DISTANȚA BUCUREȘTI—GIURGIU, 64 KM. ALCATUIT DINTR-O LOCOMOTIVĂ ȘI TREI VAGOANE. DUPĂ UN SECOL, ACELAȘI TREN A REFĂCUT EPOCALUL TRASEU, PORNIND ÎN SUNETELE FANFAREI CARE INTONA VALSUL „VALURILE DUNĂRII” AL COMPOZITORULUI ROMÂN IVANOVICI. TRIMISUL NOSTRU SPECIAL, CARE A CĂLĂTORIT PENTRU DUMNEAVOASTRĂ CU ACEST TREN, RELATEAZĂ :

...Ora 9,45 — Gara de Nord, linia nr. 14... Imbrăcat în ghirlande de brad și frumos ornat cu drapele, peronul fremăta de lumea venită să asiste la reeditarea acestei epocale călătorii, prilejuită de inaugurarea primei linii ferate pe distanța București—Filaret—Giurgiu. Primul semnal de „cale liberă” dat locomotivei care a refăcut, simbolic, cel dintîi drum la Giurgiu, a fost dat duminică 19/31 octombrie 1869. De la tribuna oficială fanfara a întovărășit în cîntec momentul sărbătoresc.

La ora 10 apar și... primii călători: personaje de epocă, așteptînd impacientate, sosirea celei mai curioase arătări, o locomotivă cu coșul înalt, șuierînd răgușit și trăgînd după ea trei vagoane în culori deosebite, marcînd cele trei clase.

După cuvîntul de deschidere al sărbătoririi acestui eveniment, rostit în dreptul trenului centenar imbrăcat în ghirlande de brad, „șeful” gării de altădată, cu chipiul roșu înalt, a dat primul comunicat arătînd că pregătirile istorice călătorii sînt gata.

„În vagoane, poftiți!” a fost strigătul și invitația șefului de tren cu tunica albastru închis peste care trecea cureaua lată a genții de culoare roșie. Ducînd cornul la gură el a dat primul semnal de pornire! Aplauze! Urale! Fanfara a întovărășit încordarea locomotivei și scrișnetul roților celor trei vagoane, cîntînd „Valurile Dunării” subliniînd cum nu se poate mai bine acest sărbătoresc moment.

În gările de pe traseu, copii cu stegulețe tricolore, sămeni, oficialități locale, salutînd cu entuziasm scurgerea în ceață a trenului la ferestrele căruia călătorii de azi salutau poporul cu fluturări de eșarfă și de mîini.

Gara Giurgiu: mulțimea ovaționează prelung impresionantă intrare a convoiului centenar. Emoție pe fețele ceferiștilor bătrîni veniți să retrăiască momente ale tineretii lor cînd asemenea vagoane mai legau cele două orașe-stații de cale ferată. Ei marcau, alături de generațiile succesive de ceferiști, adunați în mare număr, unitatea muncitorească și spiritul de solidaritate al ceferiștilor din centrul feroviar Giurgiu.

Pînă tîrziu, seara, locuitorii orașului și comunelor învecinate au vizitat gara Giurgiu unde a fost dezvelită o placă comemorativă, oprindu-se admirativ în fața locomotivei „Călugăreni”, și a celor trei vagoane ce vor deveni, după această cursă istorică, piese de expoziție în muzeul C.F.R. din București.

UN VEAC DE ACTIVITATE

Trăim clipe emoționante. Primul tren care în anul 1869 a deschis drum de fier între capitala țării, București, și orașul Giurgiu a sosit în stație.

Prin deschiderea acestui drum de fier, exploatat de la început de către stat, s-a făcut legătura dintre centrul țării și calea navigabilă Dunărea, pe unde se făcea comerțul țării românești cu alte țări.

Ca lucrători feroviarilor al Complexului Giurgiu ne mindrim că înaintașii noștri au fost gazdele primu-

lui tren care a circulat pe această magistrală în aceeași compunere ca acum 100 de ani, tren ce a fost condus de mecanicul feroviar Nicolae Tănase.

Momentul pe care îl trăim acum, evocă vremuri îndepărtate, de la care începe izvorul activității noastre feroviare în Complexul Giurgiu, izvor care în decursul celor 100 de ani a adus o contribuție însemnată în dezvoltarea economică, culturală și socială a țării noastre, contribuție care își va păstra importanța și în anii care vin.

Știm cu toții că în anul 1975 calea ferată va asigura satisfacerea a 75 la sută din totalul transporturilor terestre din țara noastră procent ce va fi realizat și cu contribuția directă a lucrătorilor feroviarilor din toate ramurile componente din Complexul Giurgiu.

Comparînd dezvoltarea traficului de călători și marfă între anii 1869—1969, rezultă că în anul 1969 se transportă de peste 50 ori mai mulți călători și de peste 64 de ori mai multă marfă față de anul 1869.

Această creștere caracterizează dinamica și importanța economică a magistralei feroviare București—Giurgiu.

În anii regimului de democrație populară prin grila partidului pentru industrializarea și dezvoltarea economică a țării s-a construit magistrala Giurgiu Nord-Ruse, legătură realizată prin podul prieteniei peste Dunăre, magistrală ce face legătura între Europa Centrală și Sud Estul Europei și Asia.

Odată cu omagiul adus celor care s-au dăruit progresului căilor ferate, noi feroviarilor din Complexul Giurgiu sîntem hotărîți să urmăm pe cei mai de seamă feroviarilor și urăm în același timp „MULTI ANI ȘI SĂNĂTATE” tuturor lucrătorilor feroviarilor, pentru ca făclia tradiției feroviare să fie purtată din generație în generație în dezvoltarea căilor ferate române pentru propășirea și consolidarea economiei naționale în scumpă noastră patrie, Republica Socialistă România.

RADU GHITCU
șeful stației Giurgiu-oraș

C.F.R.—azi

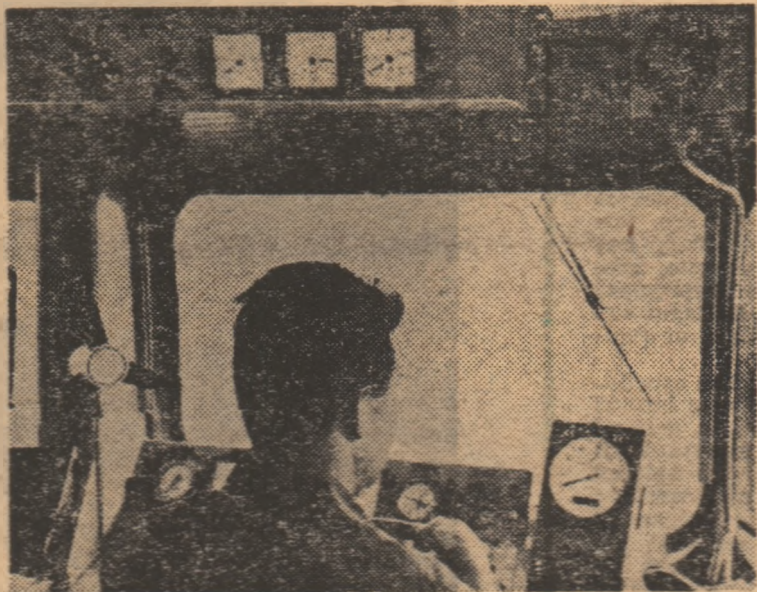
Viteze sporite, gări moderne, un trafic în continuă creștere, legături cu toate colțurile țării și marile orașe europene — sînt numai cîteva din realizările feroviarilor români, în permanentă întrecere cu timpul, cu distanța, cu sarcinile economice și sociale, în continuă dezvoltare.

Drumurile țării sînt brăzdate de puternicele locomotive Diesel electrice și electrice (numai în 1968 realizate 167) ducînd după ele moderne trenuri de călători și marfă. O splendidă uzină constructoare Electro-putere Craiova, rezultat al nivelului de concepție și acțiune a tehnicienilor noștri.

Azi C.F.R.-ul înscrie noi perspective, expresie a concluziilor practice a celui de al X-lea Congres al partidului; una dintre acestea este și creșterea capacității de transport cu peste 52 la sută pînă în 1975, cifra călătorilor crescînd și ea cu 21 la sută.

Mărindu-se condițiile de siguranță, durata de parcurs este redusă simțitor, operațiivitatea ajungînd spre punctul maxim ceea ce duce, încă de pe acum, la o scădere a prețului de cost. Efectuarea operațiilor de exploatare și organizare, legate de Centrul electronic de calcul, va scurta enorm timpul de lucru pe plan național, operațiunile respective fiind rezolvate cu maximum de rapiditate și de exactitate.

De la omul cu felinarul de la canton, la mecanicul locomotivei zburînd cu peste 120 km pe oră și la gara automatizată, C.F.R.-ul este azi una din principalele instituții-uzină care dă țării ritm nou, avînt în muncă și tinerețe în mișcarea forțelor de producție, de gîndire și realizare a socialismului.

La bordul locomotivei electrice românești

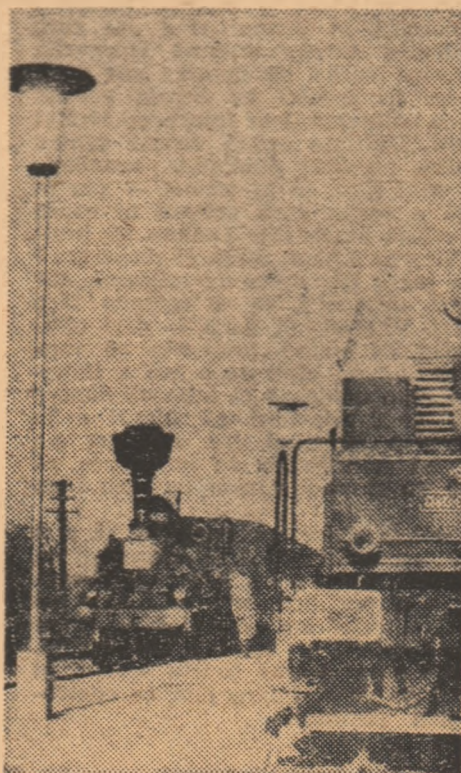
Primele locomotive care au circulat pe linia București — Filaret — Giurgiu purtau numele Mihai Bravu, Dunărea, Călugăreni, acoperînd distanța cu o viteză de 35 km pe oră. Ele erau acționate de doi cilindri, avînd o forță de tracțiune de 2,5 tone.

Unul dintre sprijinitorii campaniei de construire a liniilor de cale ferată a fost și scriitorul Vasile Alecsandri, care a și cerut în scris la 22 mai 1862... „concesia liniei de drum de fier dintre București și Giurgiu cu un embranșament pînă la Oltenitza”. Acest act istoric poartă semnătura domnitorului A. I. Cuza, inițiatorul modernizării căilor românești de comunicație.

Impotriva construirii acestei linii ferate, 400 cetățeni ai orașului Giurgiu — hangii, negustori, căruțași — au adresat în decembrie 1866 o jalbă în care arătau... „căci noi neamu făcudu datoria a vă arăta că înfiinșarea aceștii căi ferate ne vatămă prea multu interesele nostre de comerțiu”. Evident, argumentele n-au rezistat timpului!

Între anii 1878—1879 linia funcționa perfect avînd 13 locomotive, 45 vagoane de călători, 172 de marfă și un plug de zăpadă, iar în 1880 un raport ministerial arăta că... „nu am avut a înregistra nici un accident...”

EVOLUȚII

ci totul s-a urmat în regulă, afară de mici întârzieri de trenuri provenite din plesnirea de fieri la vre o mașină, sau deranjarea vre unei alte piese”...

Prima locomotivă de fabricație românească a fost construită la Reșița în 1872 constituînd acum una din valoroasele piese ale Muzeului Tehnic din București.

Macazul, la origine, este o descoperire românească. Era un dispozitiv simplu asemănător „acului” actual, fiind folosit la schimbarea direcției vagoanelor ce alunecau pe șinele de lemn ale minelor din Brad încă din secolul al XV-lea.

Muzeul de istorie al orașului București posedă o piesă rară privind istoria muncitorimii ceferiste: un ceasornic de buzunar, pe marginea cadranelor cărui sînt înscrise următoarele revendicări: „8 ore de lucru — 8 ore pentru a ne instrui — 8 ore de repaos”.

Traficul actual al liniei București — Giurgiu este de 50 de ori mai mare decît în 1879 cînd au călătorit un număr de 121 298 călători. Pe această distanță circulă numai într-un an peste 6 milioane de călători.

POEZIE ÎN LEMN

Un album dedicat sculpturii și arhitecturii populare din Maramureș (autor Francisc Nistor, directorul Muzeului etnografic din Sighețul Marmăției, editor, Casa Județeană a creației populare) imi evocă o dată cu frumosul finut plin de legende, de poezie și figura unor meșteri populari pe care l-am cunoscut în această parte a țării. L-am surprins nu odată „modelind” și supunind lemnul, ca să-i scoată frumusețile ascunse.

Porțile, vestitele porți maramureșene care deschid albumul, mă duc cu gândul la Gheorghe Borodi din Vadul Izei, meșterul din mina căruia au ieșit atâtea porți, adevărate arcuri de triumf ale artei populare, ale sculpturii în lemn din Maramureș.

În fața unei recente lucrări a lui Gheorghe Borodi, o poartă expusă în Parcul Herăstrău cu prilejul Festivalului și concursului internațional de folclor România '69, am auzit un folclorist străin exclamând cu admirație: „este o adevărată poezie în lemn”. Admiratorul străin a caracterizat nu numai una din opere ci întreaga artă a lui Gheorghe Borodi Căci sculptorul popular din Vadul Izei este într-adevăr un poet, un inegalabil rapsod al lemnului.

Il cunosc, l-am întâlnit de multe ori pe vestitul creator de porți și a altor sculpturi ce merită atenția. L-am văzut meditănd îndelung asupra lemnului, înainte de a intra în „carnea” lui cu dalta. L-am auzit vorbind despre arta și meșteșugul de a „lucra” lemnul în fața a peste 200 de cioplitori, la o consfătuire ce a avut loc mai demult la Baia-Marc. Și-l știu și ca „profesor”. În satul lui, la Vadul Izei, Gheorghe Borodi are câțiva tineri pe care-i inițiază în arta de a „scrie” poeme în lemn.

Pe Stan Pătraș un sculptor original, autorul faimoaselor cruci din „cimitirul vesel” de la Săpînța, l-am revăzut în această toamnă pe „alea creatorilor populari” din Parcul Herăstrău în ziua dedicată folclorului românesc. Expunea și el, în locul re-

servat creatorilor populari din Maramureș, câteva sculpturi. Dar puține erau creații personale. Majoritatea lor purtau alte semnături. Ale „ucenicilor” săi pe care-i învăța tai-nele meșteșugului. Mi-a vorbit atunci îndelung și cu multă căldură despre talentul discipolilor. Imi dezvăluia viziunea și tehnica lor originală, cum s-ar spune pe viu, cu exemplificări din lucrările respective. Il urmăream atent și mi se păru în acel moment, că mă aflu în „clasa” lui la o lecție frumoasă, despre frumosul în lemn. Semăna în acele clipe foarte mult cu un dascăl.

La Vadul Izei și la Săpînța e pe cale să se infiripeze în jurul lui Gheorghe Borodi și a lui Stan Pătraș o adevărată școală, o școală a încrustării în lemn, a transmițerii unui meșteșug secular, ridicat la mare artă pe meșteșugurile Maramureșului...

Cu ani în urmă cunoscutul sculptor băimărean, artistul poporului Vida Geza, un mare îndrăgostit de arta populară din Maramureș și entuziast sprijinitor al meșterilor populari a descoperit în casa unui pădurar din Mara un căuc lucrat cu o deosebită artă. Căucul pentru băut apă înfățișa un cap de om și mărturisea mina unui mare meșter. De la pădurar a putut afla doar atât că lucrarea e veche, de peste treizeci de ani și că pe creatorul ei îl cheamă Ioan Brinzușe. Alte lămuriri omul nu putea să dea. Vreme îndelungată l-a tot căutat Vida Geza pe acest sătean atât de talentat. A colindat țirgurile din Maramureș, s-a interesat la meșteri populari. Tirziu, și după multe căutări, a aflat că Ion Brinzușe trăiește la Remetea Chioarului. L-a vizitat acasă. Meșterul, pe atunci în vîrstă de 70 de ani, se lăsase de mult de această indeletnicire. Vida Geza l-a convins să nu abandoneze arta. Și bătrînul cioplitor și-a scos într-o bună zi uneltele vechi din ladă și a început să încrusteze din nou poezia în lemn.

R. IARAI

Autor al unor ample evocări istorice Brazdă și paloș, Muntele, Strămoșii și al citorva anchete polițiste, Radu Theodoru își înnoiește uneltele. Așa se face că proaspătul său roman A sosit ora este ancorat nu numai în plină actualitate dar și în miezul unei problematice de cel mai viu interes pentru o largă categorie de cititori. Fără a fi în înțelesul strict al noțiunii un roman de producție, A sosit ora se plasează cu numeroase implicații ale acțiunii în mediul unei uzine brașovene. Nu e însă roman de producție fiindcă nu insistă asupra proceselor tehnologice decît aluziv. În schimb, din referirea la realitatea internă a uzinei, prozatorul extrage argumente pentru caracterizarea personajelor sale, definite în raport cu seriozitatea lor în muncă și cu orizontul lor profesional.

Astfel, eroul central, inginerul Virgil Belcotă, este un cutezător dornic să promoveze tehnica înaintată. Pentru a câștiga această bădălie își riscă poziția și liniștea, dejoacă planurile unor

RADU THEODORU:

A SOSIT ORA

carieristi, smulge din inerție citiva timorați și recheamă la ordine pe chiulangii și pe demagogi.

Drumul lui Virgil Belcotă către știință, implică, desigur, concursul muncitorilor și al tehnicienilor, sprijinul cadrelor de partid, ca și îndepărtarea celor care i se așează împotriva. Așa e cazul inginerului Titus Stoica, zis Diplomatul fiindcă mai mult e prin străinătate unde achiziționează mașini și face... plasamente ilicite. Așa e cazul directorului, tip de conducător versatil și incapabil căruia îi displac cei care îi tulbură urzilele tenebroase.

Cartea este scrisă cursiv, cu ritm bine gra-dat, ceea ce o face antrenantă. Planul vieții

în uzină se împletește cu cel al experiențelor intime. În felul ei, A sosit ora este o dezbatere despre morală fără a cădea în didacticism și moralizare. Rătărea Diplomatului ascunde, evident, o morală clară, cu adresă precisă, însă într-o formă care nu exclude de fel expresivitatea etică, culoarea și pitorescul situațiilor.

Ceea ce este regretabil în roman și îmi pare de îndreptat la prima ocazie sînt licențele de limbaj, excesul de vulgaritate al unor dialoguri precum și scăpările (relativ numeroase) în transcrierea unor locuțiuni străine, presărate generos în text.

RADU ZAMFIR

FILE DE CALENDAR

Gh. ASACHI

1788—1869

Considerat de istoria noastră literară în primul rînd ca scriitor, Gh. Asachi — de la a cărui moarte se implinesc o sută de ani — este o personalitate multilaterală, cu interes și capacități manifestate în domenii variate, unele chiar foarte puțin înrudite. Studiile sale de inginerie, arhitectură și filozofie îi desemnează o arie întinsă de preocupări, care-i conferă prestigiul de remarcabil cărturar al epocii sale.

Istoria culturii noastre îi datorează lui Asachi începutul învățămîntului în românește din Moldova, el înființînd, în 1813, „o clasă de inginerie și hotărnicie în limba română pe lângă școala Domnească de limbă greacă” (G. Călinescu). Este unul din temelelor Academiei Mihăilene și organizatorul primelor reprezentații teatrale în limba română din Moldova, cărora le pune la îndemînă și textul dramatic prin prelucrările sale după Gessner și Florian, și Kotzebue. Spirit efervescent, Asachi își

extinde preocupările și în domeniul presei, înființînd, în 1829, întia gazetă românească din Moldova, Albina românească.

Prodigioasa activitate pe tărîmul vieții culturale se împletește cu activitatea de creator, nu mai puțin însemnată. Autor al primelor sonete românești, Asachi își încearcă pana lirică și în baladă, legendă, satiră (Turnul lui But pe muntele Pion, Sirena lacului, Satira asupra omului), toate marcate de reminiscențe de clasicism și de trăsături preromantice. Fără deosebite valori artistice, producția sa poetică impresionează prin solemnitatea tonului. Proza sa istorică (Dragoș, Valea Albă, Bogdan Voievod, Petru Rareș, Rucșanda Doamna) este supusă aceluiași influențe ca și poezia sa, fără să se bucure de aceleași reușite. Limba flosită și greoaie și artificială, găsindu-și fluența doar în unele descrieri, a căror valoare decurge și din calitatea de colorist a scriitorului.

Fără a fi un mare poet sau un mare prozator, Asachi este păstrat de istoria literară în primul rînd pentru poezia sa, iar cultura noastră îl așează pe treapta precursorilor, primindu-i cu recunoștință inițiativa și eforturile de dezvoltare a spiritua-lității românești, într-o epocă de început, care îi simțea atât de necesară prezența.

M. V.

BĂLTAGUL

VLADIMIR PANĂ

Nu dorim să elucidăm și nici măcar să dezbaterem în aceste cîteva rînduri problema mult discutată a cerințelor pe care trebuie să le îndeplinească transpunerea pe ecran a unei opere literare. Raportul literatură-film e mult mai complicat. Dar pentru a vorbi despre filmul Băltagul este, credem, necesară o precizare. Dacă ne interesează ecranizarea romanului lui Sadeveanu Băltagul sau dacă ne oprim asupra unui film Băltagul al regizorului Mircea Mureșan.

Fiindcă dacă judecăm filmul prin prisma capodoperei sadoveniene nu vom găsi foarte multe lucruri bune de spus despre el. Că-i urmează în general firul epic. Că reușește în mai mare măsură decît Neamul Șoimăreștilor să se apropie de spiritul marelui prozator (ceea ce, de fapt, nu înseamnă mare lucru pentru că filmul lui Mircea Drăgan nu reușea asta deloc). Că rezistă deci tentației de a face un simplu film de aventuri sau polițist. Că a insistat asupra setei de cunoaștere, de dreptate a Vitoriei Lipan doînd să evidențieze semnificațiile ei profunde învedereate de Sadeveanu (dar trădîndu-și pe acesta ca și logica filmului în secvența finală).

Dacă e vorba însă de un film ca producție româno-italiană numit Băltagul vom găsi că e opera unui regizor care-și cunoaște meseria, cu filmări (operator Nicu Stan) pline de poezie în care frumusețea naturii Țării Dornelor și a unor tradiții populare se împletește armonios. Mircea Mureșan știe să facă o mixtură de secvențe de film „modern” cu cele „tradiționale”. Reușite ni se par secvențele de coșmar ale eroinei, cele în care frescele bisericesti participă la suferința sa. Regizorul își conduce interpretii — mai ales cei ai rolurilor principale, mai puțin Gh. Mîsai (Gheorghîță) — spre un joc sobru dar atent la nuanțe. În acest sens trebuie remarcată în primul rînd cea care a dus greul peliculei, actrița italiană Margarita Lozano. Fiindcă veni vorba de actori: am auzit multe spunîndu-se, în special cu ocazia acestui film, în legătură cu utilitatea unor interpreți străini în filme românești. Utilitate există, măcar pentru că nu trebuie uitat aspectul publicitar, economic și de difuzare a unui film. Și în ultimă — sau în primă — instanță e vorba dacă actorul în cauză a corespuns. A reușit Margarita Lozano să intuiască psihologia Vitoriei Lipan, dirza ei disperare? Categorie da. Cu mare economie de mijloace dar cu o expresivitate deosebită ea a compus fără ostentație portretul Vitoriei. Și dacă — deși cîteodată nu înțelegem ce spune, pricepem ce vrea — nu e vina ci meritul ei. Vina nu e nici a Eugeniei Bosinceanu care o dublează ci a benzii sonore uneori înțelegibilă. E adevărat că filmul e în primul rînd o artă a imaginii dar dacă tot s-a inventat sonorul, să beneficiem de el. Noroc că subiectul seamănă cu al unui roman pe care l-am citit cu toții...

Ce nu mai seamănă deloc cu romanul și e o libertate pe care scenaristul (tot M. Mureșan) nu cred că avea dreptul să și-o ia, este schimbarea finalului. În loc ca Bogza, demascată ca ucigaș, să se repeadă la fiul Vitoriei iar acesta să se apere cu Băltagul — în film cel ce atacă e Gheorghîță, care pălește și ucide un Bogza foarte speriat și deja pus la respect de cîine. Lucru fals, ce contravine oricum logicii filmului.

CONCURSUL

CELE MAI FRUMOASE LEGENDE

PREMIUL I

PADINA SURULUI

Un cal sur, voinic și ager, nevoile mare, trăia o dată sălbatic, pe Burnaz, în jurul pădurii satului Izvorul. Nimeni nu se putea apropia de el — nici om, nici lup, nimic. Acu' niște oameni din acele timpuri ce s-au gândit? Să facă năvod și cu arcane să-l încolțească, să-l prindă și să-l domolească după știința lor.

Au încălecat pe cai de-al lor, s-au apropiat de sur, au azvîrlit arcanele și l-au nimerit grumazul, dar calul, cînd s-a simțit prins, s-a smucit, s-a smucit și-a izbit așa de furios pămîntul, scobindu-l din copită, încît a săpat o arie largă și adîncă, în care puteai să întorci zeci de căruțe; pe semne, surul era năzdrăvan, c-a putut să scape din atîtea arcane și oameni, doborîndu-i pe toți la pămînt.

De atunci nimeni n-a mai îndrăznit să-l prindă. Păștea pe unde vroia, iar pe locul zvîrcolirii sale s-a strîns alîta apă din ploii și zăpezi, încît s-a făcut un lac mare. Aci se adăpau toate vietățile locului, iar calul s-a văzut ce s-a mai văzut, apoi a pierit — unde și cînd nimeni n-a aflat, dar această padină se numește și azi Padina Surului.

STANCU NEDEA
comuna Gogoșari-Ilov

Menționăm că, din ciclul de legende trimise de concurent pentru care a fost distins cu premiul I, a mai apărut Dealul Surlari în ALBINA nr. 7.

Incepînd cu acest număr publicăm legendele premiate de revista „Albina”.

AMINTIRI DESPRE ION MINULESCU

TATĂL MEU ȘI FOLCLORUL

Poetul evadării către mirajul depărtării, cîntăreț al fantasticelor călătorii imaginare pe toate meridianele. Ion Minulescu, reprezentant de frunte al simbolismului în țara noastră — de la moartea căruia s-a împlinit anul acesta un sfert de veac — a avut, mai mult decît se bănuia, un puternic contact de suflet cu pămîntul natal: coardele inimii — și ale lirei sale — au vibrat, nu odată, dinaintea tulburătoarelor frumuseți ale artei populare, ale folclorului românesc. Ne-a confirmat-o, într-o discuție recentă, fiica autorului Romanțelor pentru mai târziu, pictorița Miocara Minulescu.

— S-a vorbit și s-a scris în dese rînduri — ne-a spus dînsa — despre pasiunea de colecționare a tatălui meu, despre galeria sa de tablouri, despre colecțiile sale de vase orientale, de bibelouri, de pipe de toate mărimile și formele. Mai puțin s-a amintit însă despre interesul și afecțiunea cu care s-a apropiat de creațiile artei noastre populare. Și totuși, în dese rînduri, tatăl meu îmi vorbea despre adevăratul cult pe care l-a purtat meșterului anonim, iscusitului plămăditor în lut, neîntrecutului făurar de icoane pe sticlă, admirabilului dăltuitor în lemn. Ori de cîte ori avea posibilitatea să achiziționeze, în călătoriile sale prin țară, obiecte de autentică artă ieșite din minile acestora, se simțea dator să împărtășească celor din jur marea bucurie de care era cuprins. Oala, farfuria zmățuită, ulciorul românesc, pictura în linii naive pe sticlă, lemnul cioplit cu meștesug, au ocupat un loc însemnat în colecțiile lui.

— Dar despre legăturile poetului cu folclorul oral ce ne puteți spune?

— În primul rînd, ceea ce el în-

suși a mărturisit în cartea cu caracter memorialistic Nu sînt ce par a fi — titlu atît de potrivit adevăratei sale firi. Aici el povestește la un moment dat cum, copil fiind, se refugia uneori, șerile, în pătuiajul incropit de el în nucul bătrîn din curtea părintească din Slatina, ca să poată asculta în voie, netulburat de nimeni, cîntecele bărbaților ce se întorceau de la lucru. Și care ziceau, printre altele: „...Olteancă din Slatina, / Cu ochii ca strachina, / Olteancă din Drăgășani, / Cu sinii ca zece bani...” Acestea sînt, după propria sa afirmație, primele versuri pe care le-a învățat pe dinafară și pe care n-avea să le mai uite. Dragostea sa pentru lirica populară — ale cărei ritmuri pot fi întîlnite în unele poezii ale lui, ca Romanța inimii, Primăvară rurală (nelipsită din repertoriul său la șezători), Rînduri pentru păsările călătoare — a reușit să mi-o transmită și mie, fiica lui. Prima carte pe care mi-aduc aminte să mi-o fi pus în mîna, după ce deslușisem tainele abecedarului, a fost o culegere de balade populare. Universul copilăriei mi-a fost populat, prin strădaniile tatălui meu, de chipurile de legendă ale lui Toma Alimos, Gruia lui Novac, Pîntea Viteazului. Iar trecerea în lumea viselor mi se împlinea adesea în ritmul legănat al Mioriței, recitată de el.

— Pentru Miora, Miorița...

— Chiar așa. Numele pe care mi l-a dat dovedește și el cît de mult iubea tata această minunată și inegalabilă — îndrăznesc a spune: în aria lirică din lume — baladă. Și pentru că am ajuns aici, mi-aș permite să povestesc o întîmplare pe care o socotesc semnificativă. Într-o zi, a venit la noi un tînăr aspirant la gloriile poeziei (veneau foarte mulți) să-i ceară tatii sfatul în drumul pe care se credea chemat să pornească. I-a citit și cîteva versuri, care însă nu l-au prea încîntat. Vedeam cum îi vine greu să-și spună părerea cu sinceritate, așa cum înțelegea el întotdeauna s-o face. Poate că avea în momentele acelea unele îndoieli, poate că se temea ca judecata lui să nu fie pripită. Pînă la urmă — poate, pentru a se lămuri mai bine — l-a întrebant: „Cunoști Miorița?” Răspunsul a fost hotărît afirmativ. „Ai reținut ceva din ea?” și-a continuat tata șirul întrebărilor. „Bineînțeles!” Și sigur pe el, tînărul a pornit să recite: „Pe-un picior de plai / Pe-o gură de rai, / Iată, vin în cale, / Se scobor la vale, / Trei turme de miei, / Cu trei ciobănei...” La început plin de convingere, apoi, din ce în ce mai șovăitor. Pînă ce s-a oprit la „trei ciobănei”. Tata l-a privit pe sub ochelarii cu ramă groasă: „Atît ai reținut dumneata din Miorița?” „Cam atît!” „Atunci, știi ce, bătaule?” Lasă-te de poezie!” Bătaul a replicat că, dacă e nevoie, o să învețe și alte versuri. Ultimul cuvînt al tatălui meu a fost atunci scurt și categoric: „Miorița nu se învață. Miorița se asimilează!”

— Subscriem întru totul acestei afirmații plină de tîlc. Iar în încheiere...

— În încheiere, v-aș ruga să-mi dați voie să povestesc după relatările dintr-un articol al tatii publicat în Familia, în 1943, geneza unei poezii, prelucrată și dedicată apoi lui Goga. Prin anul 1908, Marie Chendi, directorul Vieții Românești, inițiasă un concurs de poezie pe teme populare. Tata a pus atunci rămășag cu Octavian Goga că nimeni nu va cunoaște pe autorul poeziei pe care el o va trimite la acest concurs sub pseudonim. Și astfel au luat naștere versurile: „Frunză galbenă, uscată, / Frunză ce-ai fost verde-odată... / ...Primu! stol de rîndunele / A pornit spre Dardanele... / ...Iar triumghiul de cocori / Se-ntregește tot în zbor / Să pornească niine-n zori / Spre Bosfor...” Și tata a pierdut rămășagul. Cele două nume exotice îl dăduseră de gol pe Minulescu.

Consemnare
de TRAIAN LALESCU

Patru decenii de muzică

Acum, cînd scriu despre el, primul lucru care-mi vine în minte sînt ochii rotunzi și atît de mobili cît te amețesc, cu care pesemne cînd vrea scoate din ultimul rînd al tenorilor sau bașilor acordul pe care-l dorește.

Un dirijor dialoghează cu interpreții prin ochi, calea cea mai vie, mai expresivă, calea fluidului magnetic care, fără grai, leagă un om de altul.

Poate e un dar al lui nea Ilie Bobu din Posești, acela de a spune tot ce vrea cu ochii. Dirijează corul de 44 de ani. După 67 de ani de existență corul din Posești e o personalitate artistică. În epoca noastră, fiecare sat tînde să intre în istorie cu ceva remarcabil. Cînd spui Cărtina, spui fluierei; cînd zici Oboga, înțelegi olari; cînd se spune Posești sau Brebu, primul gînd al omului aleargă spre cor. O formație de tradiție este cel mai sigur mijloc de a da unitate civică, estetică și morală unei comune.

În comune în care această tradiție nu s-a format, capii comunei, chemați să se producă în formații spun: „Eu... să mă urc pe scenă?... Cine a mai pomenit asta?”

La Posești cîntă în cor primarul Maftei Nițescu, președintele cooperati-

vei agricole, secretarul comitetului comunal de partid Gh. Dragomir. Cîntă toți, cu nevestele alături. În astfel de ocazii nea Ilie Bobu le comandă și ei stau smîrnă, cu ochii la baghetă. Au urcat pe scenă aduși de muzică, de frumusețe. Și cînd cîntă primarul Vasile sau Ion nu mai pot să spună: „Nu vin la cor că n-am vreme!”

Ilie Bobu e din soiul acela de oameni, cîștigat pînă la ultima fibră de pasiunea cîntului, frămîntat tot timpul de un sfînt neastîmpăr, molipsitor pentru cei din jur.

Nevasta, tovarășă a sa de o viață, se confesează: „Cîte nopți am tremurat știindu-l venînd singur prin pădure din satul vecin”.

Se duce cu vioara subsoară la repetiție. Altminteri cum ar fi putut trăi corul pînă azi? Și scoate din cutie vioara aceea veche, hîrșită, care l-a petrecut 40 de ani. „Dacă îți apleci urechea, da la ghioc, spune, auzi doine și balade”.

Cred că dacă i s-ar oferi un „Stradivarius” pe ea, n-ar da-o.

Cea mai mare parte a repertoriului este cules și alcătuit de el. Prima bucată Auzi valea a ascultat-o cînd era copil, de la o ciobăniță care păștea oile și cînta. A cules 60 de jocuri;

Pe băncile vopsite-n verde
Și pe nisipul galben-șters,
Multicolorele covoare de frunze
veștede s-astern
În ritmul vîntului de toamnă.

(Ion Minulescu — „Octombrie”)

Foto: GH. VINȚILA

Marișca, Sultănică, Jianu, Briul, Alba, sînt născute aici. A descoperit rapsozi. La Grigore Lungu a dat peste Ciobanul care și-a pierdut oile și Cîntecul lui Corbea.

Iancu Soare Ștefan de 87 de ani știe o puzderie de cîntece bătrînești.

Au venit cîntăreți de muzică populară din București să-și reîmprospăteze la Posești repertoriul. Ilie Bobu spune că în Posești se stă pe o comoară, că ar trebui să dea pe aici niște oameni pricepuți în folclor, să-l sistematizeze științific. Dar n-a venit încă nimeni și ne temem că moș Soare o să apună ducînd cu el și cîntecele.

Corul din Posești s-a avîntat în concursul pe țară. La fiecare repetiție mașina cooperativei agricole îi aduce pe cei din Valea Srezii, din Valea Plopului, din Tîrlești și Nucșoara. Nu mai bate Ilie Bobu pădurea cu vioara subsoară. El dirijează.

Cîtă vreme încă? „Pînă mi-o înțepeni mîna” — vine răspunsul dur ca stielul, categoric, pătimaș și înțelegem că nu exagera cînd spunea că dacă cineva vrea să-l omoare pe el, să-i ia bagheta din mîna.

Cercetătoarea Magdalena Gruiă de la Institutul de speologie Emil Racoviță din București, colectând mici insecte de pe cristale de calcită din peștera Cloșcani

CLOROFILA în slujba omului

de prof. dr. docent H. CHIRILEI

De aproape două decenii, clorofila, — pigmentul verde al frunzelor de a cărei activitate depinde viața omului și a animalelor de pe planeta noastră — se află în atenția oamenilor de știință și chiar a marului public. Motivul? Clorofila posedă o serie de proprietăți extrem de valoroase.

Strămoșii noștri foloseau frunzele, sub formă de plasture, pentru îngrijirea rănilor. Și astăzi în mediul rural, frunzele verzi, în stare proaspătă, sînt folosite în acest scop. De asemenea, în primul război mondial, în țările din Occident, pasta de clorofilă obținută din zdrobirea frunzelor a fost întrebuințată pentru vindecarea rănișilor. Recomandarea pentru folosirea acestei substanțe a fost făcută în anul 1916 de către medicul elvețian Burgi, care, plecînd de la faptul că nucleul moleculei de clorofilă este identic cu cel al hemoglobinei din singe, a recomandat folosirea clorofilei și pentru combaterea anumitor cazuri de anemie.

De atunci și pînă astăzi s-au adunat tot mai multe observații asupra calităților acestei substanțe. S-a făcut dovada că ea are o acțiune excelentă asupra inimii, contribuind la mărirea amplitudinilor contracțiilor sale.

S-a dovedit că clorofila are și o acțiune bacteriostatică. Fără a omori microbii, ea împiedică înmulțirea lor. Aplicată, sub formă de pastă, pe plăgile care supurează, clorofila face ca acestea să se vindece. Mai mult încă s-a constatat că ea atenuează mirosul neplăcut produs de sudoare.

Plecîndu-se de la aceste constatări, în S.U.A., încă din anul 1949, au luat ființă numeroase uzine pentru extragerea clorofilei și folosirea ei în industria alimentară și farmaceutică. În acest scop este folosită lucerna.

Chimiștii — observînd că clorofila naturală prezintă după extragere unele inconveniente, ea nu este stabilă și se distru-

ge repede în prezența luminii și odată cu aceasta își pierde și proprietățile ei valoroase — au preconizat obținerea de derivați ai clorofilei care sînt stabili la lumină. Astfel, prin înlocuirea magneziului din molecula ei cu cuprul a fost realizată cupriclorofila, substanță mai stabilă și cu o culoare mai verde decît clorofila obișnuită. S-au obținut apoi alți și alți derivați mai stabili: cupriclorofilina de sodiu și de potasiu.

Cupriclorofila, solubilă în ulei și glicerină, servește la colorarea săpunurilor și a pastei de dinți. Avantajul ei constă în faptul că nu colorează pinzeturile. Astăzi este tot mai mult folosită cupriclorofilina de sodiu care este un excelent cicatrizant și dezodorizant. Ea este utilizată pentru vindecarea rănilor, combaterea sau atenuarea mirosurilor neplăcute. Astfel, noile țigări cu clorofilă, fără a modifica gustul lor, atenuează mirosul neplăcut de tutun pentru nefumători. Introdusă în alimentele date cînilor, cupriclorofilina de sodiu suprimă mirosul neplăcut al acestor animale.

Interesul pentru clorofilă a determinat pe chimiști să realizeze sinteza ei. Deja în S.U.A., dr. Ponnampuram și colaboratorii săi au reușit să obțină porfirina, substanță care intră în molecula clorofilei și a hemoglobinei. Această realizare, ca și sinteza ADN și ARN efectuată de Arthur Kornber (California) și Spiegelman (Illinois), au o mare însemnătate pentru știință și pentru viitorul omenirii. Pentru știință ele sprijină teoria că moleculele biologice menționate reprezintă elementele premiergătoare ale vieții pe pămînt. Pentru viitorul omenirii, sinteza lor dă omului încrederea că va putea obține hrana și energia necesare și în afara plantelor, prin punerea în funcțiune a unor instalații tehnice superioare create de mina sa.

ARHITECTONICA TERMITELOR

Admirabila organizare a insectelor este, de mai bine de un secol, în atenția cercetătorilor, dar ea interesează în egală măsură și pe simpli observatori ai tanelor naturii.

Printre insectele care se bucură de această atenție binemeritată, se numără și termitelile. Societatea lor constă, în afară de mascul și femelă, din soldați de diferite mărimi și din lucrătoare la fel de diferențiate. Masculul și femela sînt, de obicei, înaripate dar la unele grupuri femelele fecundate devin niște simpli saci cu ouă, crescînd enorm, incapabile să se miște și rămînînd astfel închise într-o cameră specială a termitierii.

În termitiere se concretizează întreaga artă arhitectonică a acestor insecte constructoare, dintre care unele ridică veritabile monumente, cum este cazul termitierelor în formă de catedrală din Africa, cu o înălțime de 6 metri și cu un diametru la bază de 15—20 metri. Alte construcții, deși mai mici în dimensiune, au forme specifice, de pildă uriașele ciuperci care determină un peisaj tipic în savanele africane. Aceasta este cu atât mai uimitor cu cît constructorii sînt orbi.

Interiorul termitierelor este foarte bine amenajat, conținînd camere pentru ouă și pentru provizii. În profunzimea lor se găsește loja regală în care stau închisi regele și regina. Această lojă nu comunică cu încăperile din jur decît prin niște canale strîmte prin care trec doar lucrătoarele ce îngrijesc perechea regală și duc la adăpost ouăle care sînt produse neîncetat de către regină. De la acest punct central, rețeaua de culoare și galerii se lărgește și se complică foarte mult pe o mare distanță, permițînd astfel termitelor să circule în voie, fără însă să ajungă la lumina pe care nu o suportă (sînt lucifuge).

Toată această construcție se datorește armatei lucrătoarelor — cam un milion la o societate — care cu toate că sînt orbe reușesc să edifice diferitele părți ale termitierei cu o precizie uimitoare.

Care este însă secretul acestei precizii? Cu tot interesul suscitată, această problemă pasionantă de biologia insectelor nu a putut fi lămurită decît în ultimul timp. Aceasta, în primul rînd, din cauză că termitelile sînt foarte greu de observat. Se feresc de lumină și sînt la fel de sensibile și față de șocurile mecanice, prin care li s-ar muta domiciliul în alt loc.

Dar dacă nu se supun observației pe propriul teren (orice deschidere făcută în perețele termitierei fiind imediat închisă) au putut fi determinate după îndelungate încercări să lucreze pe un teritoriu pus la dispoziția lor de un cercetător neobosit al tainelor construcției lor.

Construcția începe prin lipirea unor cocoloașe de pămînt de perețele vertical al cutiei de sticlă în care au fost închise. Lucrătoarele depun cocoloașele cît de sus le permite spațiul respectiv, fiecare lucrînd „pe cont propriu” și nemanifestînd nici o coordonare între ele. Totuși tendința lor de a așeza peste o grămăjoară de pămînt deja ridicată noi și noi cocoloașe duce la alcătuirea unor stâlpi verticali, de 4—6 mm. Ajunsă la această înălțime, construcția se continuă cu lame orizontale. Două cite două lame pornind de la stâlpii învecinați formează o boltă continuă. Pe măsură ce înaintea construcția, numărul lucrătoarelor la efectuarea ei crește din ce în ce mai mult. De asemenea, activitatea individuală devine mai spornică, ca și cum cocoloașele de pămînt imbibate cu salivă ar constitui un stimulent puternic în declanșarea și orientarea lucrătoarelor într-un sens anumit.

Același stimulent îl constituie și prezența

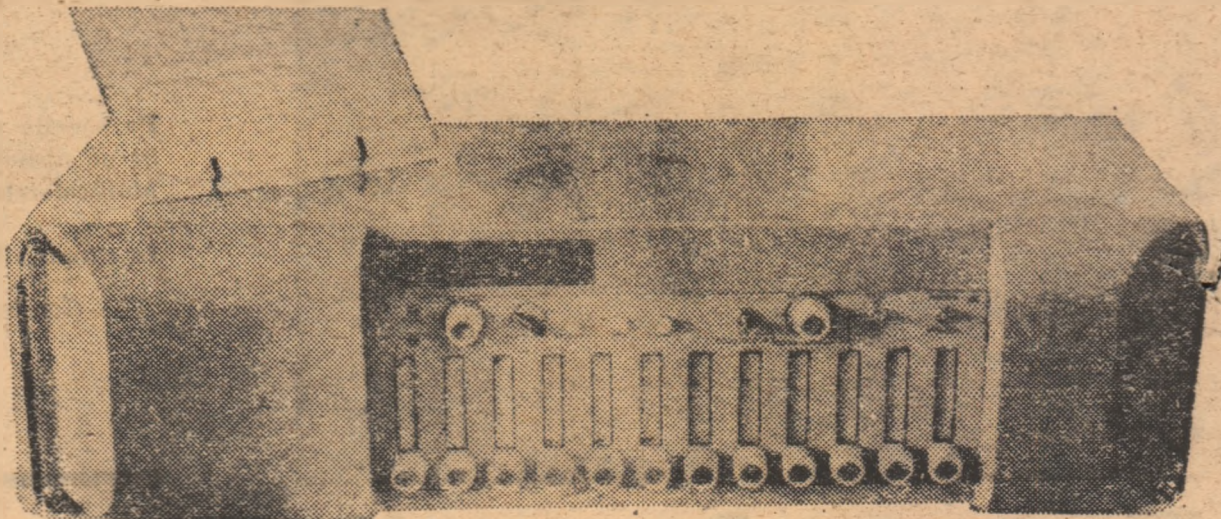
reginei, care în cazul că este imobilă, determină construirea în primul rînd a loji care o va adăposti; aceeași atracție o exercită și tendința lucrătoarelor de a reveni la locul unde au mai lucrat. Deci, în lipsa ochilor, orientarea lor se datorește doar mirosului cu care detectează cocoloașele de pămînt imbibate cu salivă atît pe locul unde lucrează momentan, cît și de la stîlpii vecini.

Adăpostul este terminat printr-un efort de masă foarte marcat, realizat datorită unei stimulări sociale intense. Ca timp, toată construcția nu a durat decît 8 ore.

Prin ceea ce cunoaștem pînă în prezent despre viața termitelor nu ni se dezvăluie decît o parte din misterul care o înconjoară. În legătură cu termitierele nu se știe încă de ce termitelile construiesc cu aceeași tehnică „edificii” așa de diferite ca formă și dimensiune. Acest comportament diferit rămîne o necunoscută pînă astăzi, deși este legat de marea problemă a evoluției ființelor vii.

MARIA VALERIA-BUDUȘAN
biolog

Generator de funcții realizat la Institutul de proiectări pentru automatizare din București. Brevetul 56902 I.P.A. aparține inginerului Nicolae Marinescu

REALIZARI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

IONIZATOR CU SURSE RADIOACTIVE

În cadrul Ministerului Industriei Chimice din țara noastră a fost realizat, recent, un ionizator cu izotopi radioactivi, destinat neutralizării sarcinilor electrostatice ivite în cursul prelucrării materialelor rău conducătoare de electricitate (textile, celuloză, hîrtie, fibre și fire sintetice, mase plastice, cauciuc etc.).

Ionizatorul efectuează transportul sarcinilor electrice spațiale la distanță, eliminînd pericolul declanșării de incendii sau explozii de către descărcările electrostatice. El are o durată de funcționare nelimitată în timp și o foarte bună siguranță de funcționare.

APOLLO-12

Vineri, 14 noiembrie a.c. orele 18,22 (ora Bucureștiului) va fi lansată de la baza Cape Kennedy din S.U.A. nava cosmică „Apollo-

12”, care va duce pe Lună alți doi cosmonauți: Charles Conrad și Allon Bean. Cel de-al treilea cosmonaut, Richard Gordon, va rămîne pe orbită în jurul Lunei, în așteptarea colegilor săi, pentru a reveni apoi toți trei pe Pămînt.

Cu „Apollo-12”, pămîntenii fac al doilea pas mare pentru a smulge Selenei noi secrete.

Printre multiplele sarcini ce le au de îndeplinit în călătoria lor pe astrul nopții, cei doi astronauți vor avea de căutat și epava sondei „Surveyor-3” care a coborît pe Lună în aprilie 1967, pentru a recupera de pe ea camera de televiziune. Vor putea îndeplini ei, oare, această sarcină, vor putea duce la bun sfîrșit multiplele și complexe sarcini ce le stau în față? Zilele următoare vor da un răspuns la aceste întrebări.

Indiferent însă de rezultatele acestui zbor, un lucru rămîne cert, oamenii au pus, de acum, stăpînire pe Lună și multe din secretele ei au fost, deja, elucidate.

ALGELE. MEDICAMENTELE VIITORULUI?

Farmacia viitorului se găsește... în fundul mărilor și oceanelor. De acum înainte, algele vor furniza elementele de bază ale unor serii de medicamente valoroase, a declarat dr. Glombitzas de la Bonn (R. F. a Germaniei) la un congres de farmacologie. Algele sînt puternice antibiotice și pentru această calitate sînt folosite tot mai mult în medicină. S-a constatat că 150 alge roșii, verzi și negre au un efect inhibitor asupra unor boli. Produsele de bază extrase din alge sînt deja folosite în farmacie în special la combaterea anemiilor, reumatismului, trombozei etc. Un medic canadian a sugerat chiar că se poate folosi acidul din alge care are proprietatea de a distruge stronțiu radioactiv din alimente. Izotopii radioactivi din stronțiu constituie un real pericol pentru om, deoarece aceștia rezistă în organismul uman timp foarte îndelungat.

Nu trecea zi să nu se audă iar câte ceva despre Sănducu. Anul trecut rubrica de satiră și umor a gazetei de perete îl avea client permanent, fiindcă obișnuia să mintă ori să nu-și recunoască niciodată vina.

Cînd s-au aflat și alte năzdrăvăni din afara școlii, direcția a trecut la altă măsură: discutarea cazului în fața elevilor adunați în careu. A ieșit la iveală că făcuse nenumărate năzbtii. S-a deghizat odată în paparudă și altădată în zătar și s-a ascuns la iveală de peste Ialomița, ca să sperie trecătorii. Fetelor le-a pus lumina lanternei în ochi, nu le lăsa în pace. La cinematograful vorbea atît de tare, încît nimeni nu mai înțelegea nimic. Și măcar să fi avut note bune la învățătură!...

Întotdeauna la cor, fie c-o lua mai sus, ori aiurea, mai jos și strica armonia. Într-o zi, tinăra profesoară de muzică i-a spus: „Nu te supăra, dar neseriosii n-au ce căuta în cor”. După citeva zile, a fost suspendat și din echipa de handbal, din pricină că juca brutal și striga pe teren, pricinuind neajunsuri echipei sale. Mereu avea ceva de spus, fiindcă se credea vedetă. Maș Baznache, vecinul din fundul curții, l-a luat într-o zi la rost:

— Dacă te-au dat afară, băiatule, apucă-te de altceva. Bușește la buturugile alea cu toporul, n-o lăsa pe maică-ta să se chinuiască!

Băiatul a rămas pe gânduri. „De unde o fi aflat asta, că m-au dat afară? Dracu știe!”

— Foarte bine din partea dumin-tale, meșule, zise dirigintele, nu-l slăbi de loc! Ține-te de capul lui!

— Eu i-o zic în față, nu-l cruț neam, doar știu că nu m-o lua la pumni, doamne ferește!

„Prin urmare nu s-a vindecat complet” gîndi profesorul diriginte și se așeză pe prispă. Trecuse vacanța mare și-l promovaseră la corijență. Avea în ziua aceea de vorbit cu Ana

lui Ostașu iar, ca și acum un an. Știa ce-o să-i răspundă! „Eu, tovarășe, nu-l mai pot bate, s-a făcut mare”, ca și cînd prin asta ar rezolva totul. Căută în ghiozdanul aruncat pe prispă și găsi un plic expediat de fratele lui Sandu, care lucra la București. Îi atraseră atenția niște cuvinte: „K.O., upercut, alonjă. Caută și tu în dicționar c-ai să găsești! După cîte văd, te-ai îndrăgostit de box. Eu ți-am mai spus. Treaba ta, dar dacă ții neapărat, caută și urmărește la televizor. Propune celor de la radio-televiziune să se transmită cu încetinitorul o gală cu upercuturi și ai să pricepi. Le spui că la voi, la școală, nu-i profesor de educație fizică. Ce vrei să-ți fac eu? Sint ocupat! În ce privește promisiunea, luna asta nu-s mulțumit de tine. Mi-a spus cineva. Pe mama n-o ajuți, că e necăjită. De ce? Vezi bine ce greu e fără tată! Fii atent ce-ți spun. Eu am încredere în tine, Sănducu, și să știi că dacă nu înveți bine nici într-a VIII-a, degeaba! Nu garantez. Aici se cere să fii foarte bine pregătit!”

„Deci e bine!” gîndi dirigintele. S-au mai ținut de Sănducu și alții. Nimeni nu l-a cruțat. Toți i-au spus că a luat-o razna și trebuie să se îndrepte. Altfel...

Nu știm al cui e meritul principal, dar Sănducu a început să meargă pe calea cea bună. Și, cine știe? Poate că în toamna viitoare, va izbuti să intre la școala profesională.

Prof. EMIL PUIU
comuna Dridu, județul Ilfov

Spre tîrg (Pău-șești—Vilcea)

MUZEUL DIN Ceské Budejovice

Printre livezile din cîmpia Boemiei, orașul Česká Budejovice, se înalță peste coroanele de frunze, reflectîndu-și clădirile de piatră, asemănătoare unor cetăți medievale în oglinda Vltavei. Dintre clădirile orașului, muzeul cu fațada de templu roman, prezintă vizitatorului istoria unui ținut cu tot ce a creat el, din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre.

Primele monezi de pe teritoriul Cehoslovaciei denumite din-nari s-au bătut tot la Česká Budejovice, în jurul anului 990, punînd baza monedei naționale de mai tirziu.

Preocuparea pentru frumos a constituit o caracteristică a creatorilor de artă, mulți dintre ei simpli meșteșugari anonimi cu opere neîntrecute însă, prin originalitatea lor. Sticlarii au dăruit posterității un orlic în stil gotic, un ceas din sticlă, o oglindă care de peste 250 de ani își concurează cu succes suratele moderne, imitații de cristale negre, porțelanuri care în secolul XVII întreceau în frumusețe și culoare pe cele ale meșteșugarilor francezi.

Coborît de pe colinele munților, lemnul a atras pe fărurarii

de frumos din Česká Budejovice, cu multe sute de ani în urmă. Mărturie în acest sens ne stă o statueta reprezentînd un călugăr cu trupul istovit, cu fața stînsă, dar a cărui sete de viață izbucnește din orbitele mari ale ochilor. Printre exponatele muzeului, se distinge prin contrast căruța lui Haniel, alături de primul vagon de cale ferată din Europa, care circula în 1832 tras de cai, între Česká Budejovice și Linz, operă a constructorului František Antoniu Gerstner. Alături de ele, este expusă locomotiva lui Johann Adolf care a înlocuit 7 ani mai tirziu pe același traseu caii.

Muzeul cuprinde și multe exponate zguduitoare ale istoriei locuitorilor acestui ținut, din timpul ocupării de către fasciști.

Ultima parte a muzeului este consacrată reconstrucției și dezvoltării industriei, ținutul fiind reprezentat la „Expoziția mondială de la Montreal” cu peste 85 exponate, iar produsele a 18 întreprinderi din regiune sint cunoscute în multe țări.

H. VICTOR

Cumpărătorul (ca toți cumpărătorii): Bună ziua!

Tînărul vinzător (ochelari, serviabil, halat alb etc.):

Stați jos, copii!

— Poftim?!

— (repede): Scuzați!

Cu ce vă pot servi?

— Teamea de oate, aveți?

— Un moment, să consult materialul bibliografic...

(După ce a consultat lista de prețuri) — Avem vă rog!

— Bună?

— Excelentă. E de nota 10.

— Dar în cutiile alea rotunde, din galantar ce e?

— (prompt): „Carpați” — vă rog! Brinză „Carpați”.

— Cum e?

— E... hm, păi cum să fie? (Apoi, repede) E un lanț de munți care înconjoară podișul Transilvaniei; (din ce în ce mai repede) Lungimea lor totală de la munții Sudețului pînă la Porțile de Fier este de 1450 km... (Brusc) Ați înțeles, copii?

— Nu prea. V-am întrebat de brinză, cum e?

— Bună! Cit să vă pun?

— (își face în gînd socoteala banilor): Cam la cît se ridică?

— Depinde! Avem Negoiul care se ridică la 2550...

La „ALIMENTARA” din colț

— (speriat): Aoleu! Mult!

— ...Dar avem și de 1906 — Ceahlăul.

— Mulțumesc, renunț!

— Altceva, vă rog?!

— Păi, ce mai aveți?

— Pentru astăzi avem așa: mezeluri — ora înția... asta, vreau să spun, calitatea I-a... pe urmă avem măslina, unt, cașcaval, paste, mazăre la borcan... (brusc) De ce nu luați notițe?

— Nu e nevoie. Dar acolo, sus ce e?

— Unde, vă rog?

— În raftul din dreapta!...

— (dumirit): A! La nord-vest de conserve? Untdelemnul de salată vă rog, care se învecinește la sud cu spaghetele și la est cu...

— Un moment, tinere!

— De ce vorbiți neîntrebat? N-am terminat!... (Reia) Vasăzică... la est cu piper boabe și „08-Pompieri”...

— Văd că aveți și scrumbii. Astea cum sint?

— Scrumbiile? (Apoi ca pe apă...) Da! Scrumbii! Pe latinește „Alosa Ponticu”... este un pește cu corp rotund

albastru verzui pe splinare... trăiește în cete numeroase pe coastele Mării Negre, de unde, în februarie, emigrează în apele Dunării, tot în cete numeroase.

— Bine, bine! Pune-mi și mie o „ceată” de o juma’ de kilogram...

— Altceva, vă rog?!

— Juma’ de teamea — atît deocamdată.

— Un moment, vă rog. să vă fac lucrarea scrisă...

— Asta ce mai e?

— Bonul, vă rog!

— Văd că vă pricepeți! Parcă ați fi cel puțin profesor.

— (mindru): Păi ce, nu sint? Anul trecut am terminat „Pedagogicul”...

— Și ce cauți la „Alimentară”?

— Da’ unde — vă rog?! Acolo, unde m-au repartizat dumnealor profesor? În provincie? La țară?... Pentru asta mi-am tocit atîția ani coatele pe băncile Institutului?! (Apoi-dur) Altceva, vă rog? Avem parizer, salam, scortșoară...

SILVIU
GEORGESCU

PILULE

ATENȚIE, PĂRINȚI!

Din nefericire sintem nevoiți să consemnăm și fapte infracționale săvîrșite de minori. Recent, Francisc Gaspar, de 16 ani, și Dumitru Rațiu, de 15 ani, ambii din Cojocna-Cluj, au furat autoturismul nr. 1 CJ-489, plimbîndu-se apoi, evident, fără a avea permis de conducere. În prezent sint cercetați de miliție. Părinții oare nu au nimic de spus? Sau, poate, era bine s-o spună înainte de a se fi comis fapta.

IN SPECIALITATE

Elevii școlii din Godinești și-au așteptat profesoara de științe naturale-agricultură. Zadarnică așteptare căci Niculina Stoican, absolventă a Institutului pedagogic din Bacău, preferă să stea acasă la reședința de județ. Anul trecut, cînd a terminat facultatea, fusese repartizată la Sănduleni. Nu s-a prezentat la post nici atunci și s-a mulțumit cu indeletnicirea de a tăia frunze... Anul acesta a solicitat un nou post și fiind repartizată la Godinești a preferat totuși să se ocupe de frunze. Are și o motivare — lucrează în specialitate, că frunzele țin de domeniul științelor naturale.

CE SĂ CITIM?

Această întrebare și-o pun cetățenii din satul Gruiu. Bibliotecă sătească există, dar noutățile literare sint de găsit numai la biblioteca de centru din Budești (Ilfov). De doi ani nu s-a mai adus nici o carte la Gruiu. Probabil că încă nu a sosit termenul prevăzut de ritmicitatea cu care trebuie aprovizionate bibliotecile sătești.

NĂRAVURI

Mihai Popescu din comuna Traian, județul Bacău, a avut pînă de curînd un nărav: vorbea necontrolat, aruncînd în stînga și-n dreapta injurii și calomnii la adresa unor cooperatori sau chiar a unor reprezentanți ai autorităților locale. Recent, organele competente de stat l-au avertizat, cel în cauză urmînd să tragă concluziile corespunzătoare. Sperăm că năravul lui Popescu nu se „schimbă” ca-n zicala cu lupul.

Jucînd la Loz în plic

PUTEȚI CÎȘTIGA IMEDIAT AUTOTURISME DE DIFERITE MĂRCI ȘI CAPACITĂȚI ȘI PREMII ÎN BANI.

La seriile speciale (6 lei)

Autoturisme: „DACIA 1100”, „MOSKVICI 408” cu 4 faruri și radio, „SKODA 1000 M.B.” și „TRABANT 601”.

La seriile obișnuite (3 lei)

Premii în bani de: 20.000 lei, 10.000 lei, 5.000 lei, 2.000 lei, 1.000 lei ș.a.
Simplu, practic și avantajos! LOZUL ÎN Plic!

Vorbind despre „stejarul lui Ștefan cel Mare” ne referim de obicei la vestitul stejar din Borzești locul unde domnul Moldovei și-a petrecut copilăria. Putini știu însă că mai există un stejar devenit celebru datorită tot unui crâmpoi din viața lui Ștefan cel Mare. Este stejarul multiseclar și de dimensiuni impresionante din centrul comunei Cașvana, județul Suceava.

Sub acest falnic stejar, gros cit să poată fi cuprins de patru

oameni, a poposit, venind de la o bătălie. Ștefan cel Mare. Un cioban care își avea acolo stina l-a poftit pe domn să prinzească și i-a dat un caș cit roata carului. Văzându-l, Ștefan a exclamat: „Ia priviți ce caș avan!” — ceea ce, după cum se știe înseamnă strașnic, grozav. De aci s-a tras și numele comunei CAȘVANA. Astăzi, o tăblită marchează acest monument al naturii și totodată loc istoric.

- Pe 60 la sută din suprafața pământului apa se află în cantitate insuficientă, iar 5 la sută din populația globului trăiește în regiuni pustii și semipustii, lipsite de apă.
- Cunoscutul micrograf bulgar Artim Ghidikov, folosind o singură parte a trei cărți postale a copiat în întregime piesa de teatru „Hamlet”.
- În capitala Irlandei a luat ființă Asociația internațională a stingacilor — organizație

menită să repună în drepturi stingacii ce sînt jenați de aceeași particularitate. Se apreciază că numărul stingacilor de pe glob este de 260 milioane.

- Domnișoara Maud Pullin din Bristol (Anglia) a obținut permis de conducere auto abia cînd s-a prezentat pentru a 33-a oară la examen. Intre timp, domnișoara Pullin a împlinit vîrsta de 62 ani.
- Cel mai mic mamifer, un insectivor înrudit cu ariciul, trăiește în zonele meridionale ale regiunii Primorie din U.R.S.S. Acest mamifer minusculează cîntărește circa 3 grame.
- Cînele deosebeste aproximativ două milioane de microsurii.

W. Lydiartel a construit un acoperămint original pentru a se proteja de intemperii în cursele pe care le face cu bicicleta. El a obținut premiul I la o competiție de desene pentru invenții în transportul rutier.

Cum putem slăbi mincind pe săturate

În ultima vreme se aude tot mai des despre o sistematizare a alimentelor după un punctaj ce reprezintă puterea de asimilare a acestora de către organism. Metoda de alimentație pe puncte — folosită, se pare, cu succes în aviația americană pentru ca piloții să-și mențină forma fizică — a suscitât un interes mereu sporit în special din partea sexului așa-zis slab, atunci cînd dorește să devină cu adevărat slab. Mai ales că, după cum veți avea surpriza să constatați, o serie de alimente care erau considerate fiind tabu pentru cei care doresc să slăbească — vezi untul și grăsimile în general, mezelurile, unele mîncăruri cu carne — nu conțin puncte aproape deloc. Astfel, ele pot forma un meniu consistent, pe săturate, și în același timp să nu contribuie cu nimic la îngrășarea celui care le consumă.

Dacă dorim să slăbim vom avea grijă ca în alimentația pe 24 de ore să nu consumăm alimente care să însumeze peste 60 de puncte. Cu cît dorim să ajustăm mai mult silueta va trebui să mai ajustăm și din totalul punctelor și deci consumăm cît mai puțină piine, macaroane, orez, cartofi, prăjituri. Diferența față de alte regimuri „de slăbire” e că vom găsi pe lista noastră de bucate destule mîncăruri. Sau, după deviza unui medic englez: „mîncînd gras ca să devii slab”.

Începem să publicăm din acest număr în cadrul paginii noastre Magazin lista de bucate a acestui regim „minune” pe puncte. Poftă bună!

ZARZAVATURI, VERDEȚURI

Vinete 1 buc	4 pct.
Ardei 1 buc.	4 pct.
Castraveți 1 buc.	6 pct.
Telină 1 buc.	1 pct.
Ceapă (mijlocie 1 b)	11 pct.
Ridichi 4 buc	2 pct.
Cite 225 gr :	
Fasole verde	6 pct.
Mazăre verde	19 pct.
Conopidă	8 pct.
Morcovi	9 pct.
Dovlecei	8 pct.
Ciuperci	6 pct.
Sfeclă roșie	16 pct.
Varză roșie	9 pct.
Varză acră	7 pct.
Praz	14 pct.
Telină	5 pct.
Sparanghel	6 pct.
Spanac	6 pct.

magazin

magazin

MAGAZIN

PIINE DE LALELE

Piinea nu are aceeași dată originară cu primele culturi de grîu. Încă cu 7000 de ani în urmă, grîul — cea mai veche plantă cultivată, se afla pe mînoasele ogoare ale văii Nilului. Piinea este cunoscută de numai vreo 3500 de ani, primele eșan-

țioane fiind găsite în mormintele egiptene.

Se știe că piinea nu se face numai din grîu ci și din orz, secară, ovăz sau cartofi. Ceea ce se știe mai puțin este că în Grecia antică se făcea un fel de piine din brînză, islandezii o prepară din făina unui mușchi ce crește pe stînci, iar olandezii — silii de împrejurările războiului — o fabricau din făină de bulbi de lalele.

Grădina botanică din Cluj

- Se întrețin relații științifice cu 520 de instituții similare din 80 de țări.
- S-au primit pe bază de schimb peste 2000 mostre de semințe printre care cactuși, palmieri, crin japonez, 15 soiuri de lalele, 20 soiuri de bujori, 15 soiuri iris, 40 specii de arbuști decorativi din Japonia.
- De la grădina botanică din Cluj s-au expediat peste hotare în 1969 peste 14000 mostre de semințe și butași de plante caracteristice florei României.

Turnul de televiziune din Berlin (R.D.G.)

STRUNGA DRACULUI

Mergînd de la Lacul Bilea spre virful Negoiu, drumul de creastă te poartă printr-unul din cele mai spectaculoase locuri din Făgăraș și chiar din Carpații noștri în general: Strunga Dracului. Strungă — în limbajul montan este denumită o spîrtură într-o creastă sau muche stîlcoasă.

Strunga Dracului, după cum o arată și numele, este una dintre cele mai dificile porțiuni de acest fel. Potea se sfîrșește în fața unei spîrturi în niște imenși pereți verticali și numai marja turistică ca și cablul metalic ajutător îți dau ghes să pornești în sus, cătărîndu-te pe bolovani care... pietruiesc îngusta fisură. Ajungînd sus, eforturile vor fi încununete de un peisaj unic. Ne aflăm în imediată vecinătate a virfului Negoiu și am scurtat, datorită trecerii prin strungă, mai bine de jumătate de oră de mers. E recomandabil ca prin Strunga Dracului să treacă numai oameni politicoși intrucit nu se poate circula simultan în ambele sensuri.

— Aici „Stejarul”. „Alunul”, comunică rezultatul l Treci pe emisie l, spuse Suciu.

Pe micul ecran apăru un alt taximetru, gonind în plin bulevard. Pe bancheta din spate a mașinii Gh. I. Dumitrașcu împreună cu Mioara Ciolac, stăteau vizători.

— Poti să pleci și dumneata, tovarășe Suciu, ordonă colonelul. La postul de observație și comandă, rămîn eu.

...Pe aeroport, forfota era din ce în ce mai mare. În afară de „cuplul” Dumitrașcu-Ciolac, spre scara avionului se îndrepta și Jenică Cojoc, arhicunoscutul „J-2”.

— ...Nu înțeleg, Jorji, cine-i fata? izbucni în apropierea avionului, Jenică Cojoc.

Jorji abia mai putu să spună „cum, nu-i Mioara?”

— V-ați înșelat domnilor, sînt locotenentul major de securitate Doina Mureșeanu.

Ambii spioni amuțiră. Încercău să găsească o ieșire încă nu știau cum.

— Nici o grijă, întreaga colecție de tablouri, inclusiv cele cu informațiile secrete, culese, ca și aparatul tehnic folosit, sînt în posesia mea, preciză Doina Mureșeanu.

— Bine, dar...

— Mioara Ciolac e la noi, spuse căpitanul Suciu care apăruse printre „călători” făcînd un semn discret Doinei, personajul principal al „Variantei B”. Nici o grijă, va fi „alături” de dumneavoastră. Și acum, vă rog, urmați-mă!

Sfîrșit

Agentul

J2

POVESTIRE POLITISTĂ

de PETRE HLĂDCHI BUCOVINEANU și ANDREI CROITORU

AUDREY HEPBURN

Actriță americană, de origine engleză, născută la Bruxelles la 4 mai 1929.

Venită încă de foarte tînră la Londra, urmează studiul de dans, își face de cîteva ori apariția la televiziune, face figurație în film. E descoperită în 1951 în timp ce participa în filmul „Vom merge la Monte Carlo” de Jean Boyer și lansată pe una din scenele de pe Broadway. Publicul și critica newyorkeză îi asigură triumful; își continuă succesul teatral cu Ondine (Giraudoux). În 1952 William Wylder o descoperă pentru film și o distribuie în Vacanțe romane. De atunci, această mare actriță a cinematografului american cunoaște numai succese. Amintim cîteva: Sabina (1953) alături de Boyart și Holden în regia aceluiași Wylder, Război și pace (1956) în regia lui King Vido, unde a fost o Natașa romantică, încîntătoare, vivace și plină de distincție, așa cum a visat-o Tolstoi, Funny Face (1957) alături de Fred Astaire sexagenar, în regia lui Stanley Doren, Ariane, alături de Gary Cooper, tot sexagenar, în regia lui Wylder, Vintul în cîmpie

(1960) de John Huston, My Fair Lady (1964), film care a costat 17 milioane de dolari, unde Audrey Hepburn cîntă și dansează. Presa a renunțat să divulge „prețul regal” cu care a fost plătită Audrey pentru această performanță.

Un cap tăiat de unghiuri ascuțite, devorat de niște ochi imenși, un trup proporționat după canoanele seducției moderne, ingenuuă și sofisticată, studiindu-și mișcările ca o prințesă, desfășurîndu-se însă cu o mare naturalitate și spontaneitate, femeie matură și copilă seducătoare, vedeta americană va continua să încînte pe toți cei ce nu se lasă atrași de mitul vampi provocatoare.

M. I.

S-AU

TRANSMIS IDEI

E un semn bun existența unui nucleu de inteligență într-o emisiune de divertisment cum ne-am obișnuit să fie Realitatea ilustrată. Noul făgaș pe care a pornit magazinul dumjical reunește în studio figuri prestigioase ale culturii noastre.

Aflat printre invitați, Nestor Ignat — președintele Uniunii Ziaristilor — spunea pe bună dreptate că menirea televiziunii este de a transmite ideile cu mijloacele specifice care îi stau la dispoziție. Ceea ce s-a și reușit printr-o discuție liberă, destînsă, captivantă despre scopul în viață, despre pasiuni, dintre care unele au relevat plăcerea omului matur de a se apropia de puritatea copilăriei.

Multe secvențe au continuat linia binecunoscută a trecutului magazine. Dar emisiunea a reușit să pună florile în valoare prin modul inteligent în care a fost alcătuit buchetul.

A. C.

ARITMOGRIF

A

8	18	22	7	19	13	5	11	7
24	9	15	12	18	10	5	11	7
8	24	9	11	17	19	24		
9	18	22	7	19	17	11	17	
10	6	4	18	8	7	5		
10	18	20	12	24	5	11	7	
12	4	5	18	9	2	6	24	19
12	18	5	5	7				
19	7	11	6	17	24	9		
11	17	7	10	18				

B

PICTORI ROMÂNI

Înclocuți numerele prin litere corespunzătoare și veți obține, pe verticală, de la A la B, numele unui cunoscut pictor român, iar pe orizontală — numele altor 10 pictori.